

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060107

DOM
2020-12-16
Stockholm

Mål nr
P 3163-20

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-02-25 i mål nr P 5280-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

Myndighetsnämnden i Båstads kommun

Motpart

Net4Mobility Handelsbolag

Ombud: M.J.

SAKEN

Bygglov för telemast och teknikbod på fastigheten XX i Båstads kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Myndighetsnämnden i Båstads kommuns beslut den 7 maj 2019, dnr MN 000030/2019-330, MN § 54, att avslå ansökan om bygglov.

Dok.Id 1659101

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Myndighetsnämnden i Båstads kommun har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa nämndens beslut att avslå ansökan om bygglov.

Net4Mobility Handelsbolag har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

Parterna har till stöd för sin respektive talan anfört i allt väsentligt samma grunder och omständigheter som i underinstanserna.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Målets handläggning i underinstanserna

Nämnden har avslagit ansökan om bygglov eftersom åtgärden bedömts strida mot gällande detaljplan och ge upphov till betydande olägenheter för nyttjandet av området och för närboende. Vid en avvägning mellan det allmänna intresset av att bygga ut mobilnätet och det allmänna intresset av att kunna nyttja området för rekreation bedömde nämnden att rekreationsintresset vägde tyngst. Även länsstyrelsen har ansett att bygglovet strider mot detaljplanen och att det inte är fråga om en godtagbar avvikelse.

Mark- och miljödomstolen har bedömt att ett uppförande av teletorn och teknikbod enligt ansökan innebär en liten avvikelse från detaljplanen som är förenlig med planens syfte. Vidare har domstolen uttalat att åtgärden inte kommer att medföra någon betydande olägenhet eller i övrigt stå i strid med bestämmelserna i 2 kap. plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Mark- och miljödomstolen har därför upphävt nämndens beslut och återförvisat ärendet till nämnden.

Mark- och miljödomstolen har meddelat sin dom utan att först ge berörda sakägare tillfälle att yttra sig i målet. Omständigheterna är sådana att denna handläggning får

anses ha innefattat ett rättegångsfel (jfr rättsfallet MÖD 2020:7). Eftersom Mark- och miljööverdomstolen, med utgångspunkt i det befintliga underlaget, gör en annan bedömning än mark- och miljödomstolen i frågan om det finns förutsättningar att ge bygglov (se nedan) finns det dock inte anledning att återförvisa målet till mark- och miljödomstolen.

Mark- och miljööverdomstolens bedömning

Det står klart att den lovsökta åtgärden inte är förenlig med det ändamål för markens användning (idrottsändamål) som föreskrivs i detaljplanen. Trots att en åtgärd avviker från detaljplanen får bygglov ges bl.a. om avvikelsen är liten och förenlig med planens syfte (se 9 kap. 31 b § PBL). Efter det att genomförandetiden för en detaljplan har gått ut får bygglov även ges för en planstridig åtgärd om den är förenlig med planens syfte och tillgodoser ett angeläget gemensamt behov eller ett allmänt intresse (se 9 kap. 31 c § 1 PBL).

I detta fall har genomförandetiden för detaljplanen gått ut och den lovsökta åtgärden avser att tillgodose ett allmänt intresse. Enligt Högsta domstolens avgörande den 22 oktober 2020 i mål nr Ö 435-20 förutsätter en tillämpning av 9 kap. 31 b och c § PBL även en kompletterande lämplighetsbedömning. Vid denna bedömning ska hänsyn tas till det kommunala intresset av att bygglov inte beviljas i strid med en plan som kommunen vill hålla fast vid och till att det kommunala inflytandet över markanvändningen inte får urholkas. Om kommunen motsätter sig en planstridig åtgärd och anför beaktansvärda och legitima skäl för detta, bör kommunens uppfattning ges särskild vikt (se p. 30 i det nämnda avgörandet).

I detta fall har nämnden motsatt sig det sökta bygglovet och anför beaktansvärda och legitima skäl för sin ståndpunkt. Vid en avvägning mellan det allmänna intresset av att upprätthålla det i planen föreskrivna ändamålet med markanvändningen och det motstående intresset av att bygga ut och förbättra nätet för trådlös kommunikation får därför intresset av en planenlig markanvändning anses väga tyngst. Under sådana förhållanden bör bygglov inte beviljas. Mark- och miljödomstolens dom ska ändras i enlighet härmed.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald, tekniska rådet Mats Kager, hovrättsrådet Ralf Järtelius, referent, och hovrättsassessorn Erik Stålhammar.

Föredragande har varit Julia Nyberg.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2020-02-25
meddelad i
Växjö

Mål nr P 5280-19

PARTER

Klagande
Net4Mobility HB

Ombud: Jur.kand. I.B.

Motpart
Myndighetsnämnden i Båstad kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut från den 7 oktober 2019 i ärende nr 403-19996-2019, se bilaga 1

SAKEN

Bygglov för telemast och teknikbod på fastigheten XX, Båstads kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen, med ändring av Länsstyrelsen i Skåne läns beslut, upphäver Myndighetsnämnden i Båstad kommuns beslut från den 7 maj 2019, 54 §, och återförvisar ärendet till nämnden för fortsatt handläggning.

BAKGRUND

Myndighetsnämnden i Båstad kommun (nämnden) beslutade den 7 maj 2019 i beslut 54 § att avslå ansökan om bygglov för telemast och teknikbod på fastigheten XX i Båstads kommun.

Beslutet överklagades till Länsstyrelsen i Skåne län som efter att ha besökt fastigheten avslag överklagandet den 7 oktober 2019.

Net4Mobility (bolaget) som har ansökt om bygglov har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Net4Mobility, som har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva länsstyrelsens beslut och bevilja dem sökt bygglov, har anfört följande.

Bakgrund

De har sökt bygglov för ett 36 meter högt torn av fackverkstyp med tillhörande teknikutrymme i form av en bod om cirka 5,5 m². Den totala markytan som anläggningen kommer att uppta är cirka 20-25 m².

Den lovsökta platsen ligger inom område som omfattas av en byggnadsplan från år 1962, som enligt 17 kap. 4 § första stycket plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, och punkt 5 i övergångsbestämmelserna till plan- och bygglagen (2010:900), PBL, som ersatt ÄPBL, gäller som detaljplan. Enligt gällande detaljplan är området avsett för idrottsändamål.

Länsstyrelsen har bedömt, vid den intresseavvägning som ska göras mellan intresset av att värna naturområdet och dess natursköna helhet och deras intresse av att tillhandahålla telekommunikation, att det allmännyttiga intresset av att förse området med elektronisk telekommunikation med en mast inte har visats och inte heller att

detta eventuella behov endast kan tillgodoses med föreslagen placering och utformning. Länsstyrelsen har gjort en felaktig avvägning i sin bedömning. Anläggningen kommer att medföra en rad fördelar för allmänheten som överväger nackdelarna med densamma.

Grunder och utveckling av talan

Enligt 9 kap. 30 § PBL ska bygglov beviljas inom planlagt område om förutsättningarna i bestämmelsen är uppfyllda. Även om åtgärden strider mot planen, får bygglov enligt 9 kap. 31 b § PBL ges om åtgärden är förenlig med planens syfte och innebär en liten avvikelse. Enligt 9 kap. 31 c § PBL får efter det att genomförandetiden för en detaljplan har gått ut, bygglov utöver vad som anges i 31 b § ges för en åtgärd som avviker från detaljplanen, om åtgärden bl.a. är förenlig med detaljplanens syfte och tillgodoser ett angeläget gemensamt behov eller ett allmänt intresse.

Vidare ska byggnadsverk enligt 2 kap. 6 § PBL utformas och placeras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till bl.a. stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena och intresset av en god helhetsverkan. Byggnadsverket får enligt 2 kap. 9 § PBL inte placeras och utformas så att de eller deras avsedda användning innebär fara för människors hälsa och säkerhet eller på annat sätt medför betydande olägenheter för omgivningen.

Den sökta åtgärden avviker från detaljplanen men bör bedömas som en liten avvikelse. Åtgärden strider inte mot planens syfte och tillgodoser ett allmänt intresse. Åtgärden är inte heller olämplig med hänsyn till stads- och landskapsbilden eller naturvärdena och innebär inte en betydande olägenhet för omgivningen.

Förenlig med detaljplanens syfte - Liten avvikelse

Enligt 9 kap. 31 b § PBL får bygglov ges för en åtgärd som avviker från en detaljplan eller områdesbestämmelser, om avvikelsen är förenlig med detaljplanens eller områdesbestämmelsernas syfte och avvikelsen är liten, eller åtgärden är av begränsad omfattning och nödvändig för att området ska kunna användas eller bebyggas på ett ändamålsenligt sätt.

Enligt gällande detaljplan är platsen där tornet ska uppföras avsett för idrottsändamål. Ytan som kommer att tas i anspråk är begränsad och tornets och teknikbodens påverkan på möjligheterna att nyttja marken för det avsedda ändamålet kommer vara mycket små. Den sökta åtgärden strider inte mot gällande detaljplan eftersom varken syftet med planen eller bestämmelserna motverkas. Åtgärden konkurrerar således inte med planens ändamål utan är till stor allmän nytta för dem som bor i, som besöker eller passerar genom området genom förbättrad täckning och kapacitet. Med hänsyn till det allmänna intresset av att masten uppförs på en plats som medger täckning utan att närboendes eller andra intressen störs, kan den aktuella åtgärden inte anses stå i strid med planens syfte och bör bedömas som en liten avvikelse.

I Mark- och miljööverdomstolens (MÖD) dom P 1489-16 beviljades bygglov för telemast och teknikskåp på fastighet som enligt detaljplanen var avsedd för park, planteringar och naturområden. Mark- och miljööverdomstolen ansåg med beaktande av områdets karaktär att åtgärden inte innebar en betydande olägenhet för omgivningen. Mastens placering och utformning ansågs inte olämplig med hänsyn till stads- och landskapsbilden eller naturvärdena på platsen och Mark- och miljööverdomstolen fann att åtgärden kunde godtas som en mindre avvikelse förenlig med detaljplanens syfte. Motsvarande omständigheter föreligger för det aktuella lovsökta teletornet. Teletornet utgör inte en betydande olägenhet för omgivningen och är inte olämplig med hänsyn till stads- och landskapsbilden eller naturvärdena på platsen. Åtgärden ska därför godtas som en mindre avvikelse förenlig med detaljplanens syfte.

Allmännyttigt ändamål

Enligt 9 kap. 31 c § PBL får, efter det att genomförandetiden för en detaljplan har gått ut, bygglov utöver vad som följer av 31 b § ges för en åtgärd som avviker från detaljplanen, om åtgärden

1. är förenlig med detaljplanens syfte och tillgodoser ett angeläget gemensamt behov eller ett allmänt intresse, eller
2. innebär en sådan annan användning av mark eller vatten som utgör ett lämpligt komplement till den användning som har bestämts i detaljplanen.

Det har av rättspraxis klargjorts att uppförande av teletorn på natur- eller parkmark eller allmän platspark, kan vara förenlig med en detaljplans syfte om den lovsökta åtgärden har ett allmännyttigt ändamål. Jfr. bl.a. Mark- och miljööverdomstolens (MÖD) domar i mål P 7611-14, P 9350-14, P 9535-14, P10330-14, P 7907-15, P 1489-16 samt RÅ 2010 ref. 62 I-III. I rättsfallen har kraven för bygglov för mobiltelemaster som placerats på detaljplanelagt område relativt nära bostadshus, bedömts vara uppfyllda. Bl.a. med motivering att allmänintresset och den generella svårigheten att finna för ändamålet lämplig plats som inte istället stör någon annan innebär att klagandena får tåla den olägenhet som masten medför. Bygglov har också beviljats mot bakgrund av att uppförandet av telemast inte inskränkt markanvändningen på ett sådant sätt att den förhindrar nyttjandet av området enligt planens syfte. Med hänsyn till åtgärdens allmännyttiga ändamål har åtgärden bedömts som en liten avvikelse förenlig med planens syfte. De menar att motsvarande omständigheter föreligger för det lovsökta teletornet. Det saknas för ändamålet lämpliga alternativa placeringar av teletornet. Uppförandet av teletorn och teknikbod på den lovsökta platsen inskränker inte områdets nyttjande såsom rekreationsområde.

Vidare har Boverket i ett yttrande från den 29 juni 2004, Regeringsrättens mål M2003/2375/F/P samt M2004/179/F/P gett uttryckt för att det starka samhällsintresse som är knutet till utbyggnaden av mobiltelefonisystem kan motivera det intrång som en basstation innebär för de boende i området.

”Täckningskravet och i viss mån tekniska begränsningar i näten innebär vidare att masterna i många fall måste placeras nära och ibland mycket nära bland annat bostäder. Det nya systemet kommer alltså att innebära påtagliga inslag i den byggda miljön och i naturmiljön. Om 3G-systemet överhuvudtaget ska kunna byggas ut enligt licensvillkoren blir det oundvikligt att masterna många gånger måste placeras mycket nära bostadsbebyggelse och mycket närmare än vad som varit fallet vid utbyggnaden av tidigare mobiltelefonisystem. Många människor kommer därför att få sin närmiljö påverkad av stora stålkonstruktioner, som hittills varit förhållandevis främmande element i den bebyggda miljön och framförallt i bostadsområden”.

De arbetar ständigt med att förbättra leveransen till allmänheten, bl.a. mot bakgrund av de höga krav som regeringen ställer på leverantörer av bredband och mobila tjänster (se Näringsdepartementets ”Sverige helt uppkopplat 2025- en bredbandsstrategi”). Regeringen har satt upp ett långsiktigt mål om att det ska levereras stabila mobila tjänster i hela Sverige. I dagsläget kan de inte leva upp till dessa krav i Segeltorpsstrand.

Uppförandet av teletornet skulle medföra en rad fördelar för närområdet. Det finns idag ett behov att förstärka mobilnätet i det aktuella området då radiotäckningen inte kan förse samtliga hushåll, campinggäster, sommargäster och näring med tillräcklig täckning av god kapacitet. God kapacitet, säkerhet och tillgänglighet utgör ett starkt samhällsintresse. Den lovsökta platsen har valts då denna placering innebär den bäst lämpade platsen för att tillgodose detta intresse. Deras nuvarande täckning i det aktuella området ligger idag under de tröskelvärden som bolaget satt upp för att deras kunder ska kunna använda deras tjänst på förväntat sätt. Datatrafik i mobilnätet ökar kontinuerligt i området vilket ställer krav på ökad kapacitet, i synnerhet för datatrafik men också taltrafik vilket innebär att fler basstationer behöver uppföras. Teknikutvecklingen som medger högre datahastigheter och högre kvalitet innebär också ett ökat behov av fler basstationer då tekniken kräver större täthet av stationer. Att betjäna en bredare kundkrets med förstärkt mobilnät utgör således ett allmännyttigt ändamål, vilket de menar måste väga tyngre än det intrång som den sökta åtgärden kan medföra.

Betydande olägenhet - alternativ placering

Förutsättningarna för att bevilja bygglov inom ett område enligt 9 kap. 31 b § eller 31 c § uppställer inte något krav på att en utredning avseende alternativa placeringar måste genomföras. Frågan om det avsedda ändamålet kan uppnås med en annan placering får betydelse först om åtgärden leder till att en så omfattande olägenhet uppstår för omgivningen att en betydande olägenhet enligt 2 kap. 9 § PBL kan övervägas (jfr. MÖD P 1489-16).

Nämnden har framfört att den sökta åtgärden innebär en betydande olägenhet för nyttjandet av området och närboende genom att åtgärden stör utsikt, minskar värdet på fastigheten, risk för klättring i masten och oro för strålning. Dessa synpunkter utgör dock inte olägenheter av ett sådant slag som lagstiftaren syftar på i 2 kap. 9 § PBL. Av förarbeten till 2 kap. 9 § PBL (prop. 2009/10:170 s. 168) framgår att paragrafen tar sikte på bland annat att förhindra fara för människors hälsa eller säkerhet eller betydande olägenhet för omgivningen genom en byggnads tilltänkta användning. Det kan till exempel vara luftföroreningar, buller, skakningar, ljus eller andra liknande störningar som inte är helt tillfälliga. Den lovsökta åtgärden förorsakar inte den typen av störningar. Den lovsökta åtgärden har utformats så att andra intressenter kan samordnas i anläggningen och anläggningen kommer stå placerad i ett skogsområde omringad av träd. Anläggningen är således utformad och placerad på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan. Vad gäller risken för strålning har Strålsäkerhetsmyndigheten i en publikation utgiven i februari 2013 ”Mobiler och master – information om radiofrekventa fält” gjort bedömningen att radiovågor från bl.a. mobilbasstationer inte medför någon risk för skadliga hälsoeffekter. Enbart oron för strålning utgör inte hinder för bygglov (jfr bl.a. Kammarrätten i Göteborgs dom från den 21 februari 2008 mål 6901-06).

Vad som innefattas i begreppet betydande olägenhet i den mening som avses i 2 kap. 9 § PBL får avgöras från fall till fall med hänsyn till bebyggelseområdets karaktär och förhållandena på orten, se bl.a. MÖD:s avgörande från den 2 januari 2013, mål P 5507-12 (MÖD 2013:1). Detta innebär bl.a. att toleransnivån varierar mellan olika platser. Ett område som är avsett för idrottsändamål bör ha en hög toleransnivå för den sökta åtgärden. Det får anses ofrånkomligt att en telemast på grund av sin höjd i många fall blir synlig från flera håll och ibland måste placeras i nära anslutning till bostadsbebyggelse. Därför får enskilda räkna med att de kan tvingas tåla ett sådant intrång i sin närmiljö (jfr. RÅ 2010 ref. 62 I-III).

Myndighetsnämnden i Båstad kommun, som har motsatt sig yrkandet, har anfört i huvudsak följande. Nämnden bedömer att 9 kap. 31 b § PBL inte är tillämplig då åtgärden inte utgör en liten avvikelse från detaljplanen.

Möjlighet finns att lämna bygglov enligt 9 kap. 31 c § PBL. Enligt bestämmelsen får bygglov ges, det står inte att det ska ges. Nämnden har i sitt beslut om att inte ge bygglov gjort bedömningen att anläggandet av ett telekommunikationstorn på platsen inverkar negativt på upplevelsen av området. Även om det ianspråktagna området för själva anläggningen är litet, innebär en upplevd olust och oro hos de närboende och andra nyttjare av marken att det allmänna intresset av att kunna nyttja marken påverkas betydligt.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av det överklagade beslutet.

Fråga i målet är om det finns förutsättningar att bevilja bygglov för en telemast med tillhörande teknikbod på den aktuella fastigheten.

Fastigheten omfattas av byggnadsplan från år 1962 vilken gäller som detaljplan. Enligt detaljplanen är aktuellt område markerat som ”Ri”, det vill säga ”område avsett för idrottsändamål” och får endast användas för idrottsändamål och därmed sammanhörande ändamål.

En första förutsättning för att bygglov ska ges för en åtgärd inom ett område med detaljplan är att åtgärden inte strider mot planen, 9 kap. 30 § PBL. Eftersom masten och teknikboden ska placeras på mark som enligt gällande detaljplan har pekats ut för idrottsändamål är åtgärden inte förenlig med planen. Bygglov kan trots detta ges om avvikelsen är liten och förenlig med detaljplanens syfte, 9 kap. 31 b § första punkten PBL.

Normalt kan en avvikelse inte betraktas som förenlig med planens syfte om avvikelsen består i att marken ska användas för ett i planen inte avsett ändamål. Av praxis framgår dock att en sådan åtgärd ändå kan vara förenlig med planens syfte om den avser ett allmännyttigt ändamål (jfr bl.a. Mark- och miljööverdomstolens dom från den 18 maj 2015 i mål P 7611-14 och RÅ 2002 ref. 63). När det gäller placering på natur- eller parkmark, ska vid bedömningen om uppförande av en mast med tillhörande teknikbod för mobiländamål kan godtas som en liten avvikelse, det beaktas vilken påverkan som åtgärderna kan få på områdets användning som rekreationsyta och på områdets naturvärden.

Mark- och miljödomstolen anser att samma resonemang kan tillämpas vad gäller intresset av att bevara ett område för idrottsändamål som när det kommer till intresset av att bevara ett område som används som rekreationsyta. Det har inte framkommit att masten och boden skulle inverka på användningen av området för idrottsändamål. Den sökta åtgärden kommer endast att uppta en begränsad yta i den norra delen av området markerat med "Ri". Det har inte framkommit något som visat att det inte kommer vara möjligt att nyttja området i enlighet med planen även om bygglov beviljas. Det har vidare inte framkommit att platsen för masten innehåller några särskilda värden.

Sammanfattningsvis, finner domstolen att placeringen av masten och teknikboden inte kan anses inskränka på markanvändningen på ett sådan sätt att byggnationen förhindrar att området används för idrottsändamål. Mot bakgrund av detta och med hänsyn till den allmänna nyttan av den sökta åtgärden anser domstolen vidare att det är fråga om en liten avvikelse förenlig med detaljplanens syfte. Den omständigheten att det i närheten av den avsedda platsen finns ett naturreservat påverkar inte denna bedömning.

Mark- och miljödomstolen anser vidare att uppförandet av masten och boden inte skulle medföra betydande miljöpåverkan eller att det skulle strida mot något annat enskilt eller allmänt intresse enligt andra kapitlet i plan- och bygglagen. Den oro som grannar och närboende har framfört till nämnden medför inte att mark- och

miljödomstolen anser att det föreligger en betydande olägenhet enligt 2 kap. 9 § PBL.

Mot bakgrund av det ovan anförda och med beaktande av instansordningens princip ska länsstyrelsens beslut ändras och ärendet återförvisas till nämnden för fortsatt handläggning och därmed en sedvanlig bedömning av om förutsättningarna för att bevilja bygglov i övrigt är uppfyllda.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 17 mars 2020.

Urban Erntoft

Lars Fransson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Urban Erntoft, ordförande, och tekniska rådet Lars Fransson. Föredragande har varit beredningsjuristen Matilda Andersson.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.